

УДК 378.147

А.Є. Голубов,
*кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
заступник декана факультету № 1 з навчально-
методичної роботи Харківського національного
університету внутрішніх справ*

**ВПРОВАДЖЕННЯ В ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ГАЛУЗІ «ПРАВО» СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ
ЯК УМОВА ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

Розвиток в Україні інформаційного суспільства, в якому інформація, інформаційно-комунікаційні технології, знання існують та взаємодіють в єдиному інформаційному просторі, передбачає відповідне соціальне, науково-технічне та ресурсне забезпечення. У цьому контексті актуальним завданням, що стоїть перед сучасним вищими навчальними закладами, є формування не тільки технічної сторони інформаційного суспільства, а й його соціальної компоненти. Вважаємо, що остання є навіть більш важливою, адже без прагнення до користування та обміну інформацією та знанням, без

бажання отримувати до них вільний доступ, їх акумулювати й поширювати навряд чи можна вести мову про існування такого типу суспільства.

У цьому контексті відмітимо, що одним з елементів формування соціального потенціалу інформаційного суспільства виступає освіта, завдяки якій в людині можуть бути закладені сучасні цінності інформаційного суспільства, забезпечені усвідомлення нею невідворотності процесу завершення трансформаційного переходу від індустріального суспільства до інформаційного, сформовані вміння та навички користування сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями. Саме завдяки освіті в тій чи іншій її формі (здобуття відповідного освітнього ступеня у навчальному закладі, курси підвищення кваліфікації, самоосвіта тощо) особа отримує знання, вміння та навички, необхідні для повноцінного існування в умовах інформаційного суспільства.

Відповідно, якщо йдеться про те, що освіта повинна готувати особу до існування в умовах нового типу суспільства, то це насамперед передбачає, що зміст освіти і зміст освітньої діяльності мають відповідати новим умовам та забезпечувати відповідність отриманої особою системи знань, умінь та навичок цілям і потребам такого суспільства.

Що стосується системи підготовки фахівців за напрямом «Право», то наведене вище має безпосереднє відношення до процесу їх підготовки та власне значення щодо визначення змісту цього процесу. Так, ми говоримо про те, що зміна правової системи держави, зміни в її законодавстві, виникнення нових форм правозастосовної діяльності відбуваються зараз досить швидко. Причому можна констатувати той факт, що через нові форми суспільних відносин та завдяки сучасним технологіям правова дійсність у багатьох її проявах дедалі більше починає існувати саме в інформаційному просторі. В основі запровадження цих змін лежить готовність особи до сприйняття та використання у повсякденному житті сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а що стосується юриста, то додатково це ще й володіння засобами науково-технічного забезпечення його діяльності в умовах інформаційного суспільства.

Наприклад, прийняття нового КПК України сприяло не тільки оновленню цілої галузі права, істотним змінам у формах та методах кримінальної процесуальної діяльності, а й істотному розширенню застосування під час кримінального провадження технологій, які властиві саме інформаційному суспільству. Зокрема, це Єдиний реєстр досудових розслідувань як певна інтегрована інформаційно-аналітична база, можливість використання відеоконференцій та інших засобів отримання інформації у цифровій формі тощо. Як приклад також можна навести новітні форми діяльності Державної фіскальної служби України з використанням технологій цифрового підпису, електронної звітності тощо. Таким прикладом можуть слугувати електронні системи законодавства, зокрема, на офіційному веб-порталі Верховної Ради України на сторінці "Законодавство України", он-лайн сервіс «Законодавство» на порталі «ЛІГА : ЗАКОН» тощо.

Таким чином можна вести мову про те, що сучасний юрист має не тільки користуватися на високому рівні комп'ютерною технікою та відповідним програмним забезпеченням як засобами праці. В сучасних умовах він повинен володіти знаннями, вміннями та навичками пошуку, користування, акумулювання, обміну та поширення інформації. Лише за умови наявності у випускника юридичного вузу вказаних знань, вмінь та навичок ми можемо говорити, що здобута ним освіта є якісною, а сама особа має достатню професійну компетентність.

Все це обумовлює необхідність більш широкого впровадження у навчальний процес при підготовці фахівців за напрямом «Правознавство» сучасних освітніх технологій та засобів навчання, які б сприяли як опануванню відповідним сучасним науково-технічним інструментарієм у галузі права, так і формували б у особи обсяг знань, умінь та навичок діяльності відповідно до цілей та потреб інформаційного суспільства.

Такий підхід спрямований не тільки на формування інтелектуальних якостей випускника належного рівня, а й на забезпечення надання якісних освітніх послуг в частині задоволення потреб особи та суспільства. Адже невідповідність змісту суспільних відносин отриманих під час навчання знань, відсутність вмінь орієнтуватися в інформаційному середовищі та брак навичок пошуку, користування та обміну інформацією навряд чи сприятимуть можливості випускника повністю реалізувати себе, ефективно виконати покладені на нього функціональні обов'язки.

Тому цілком обґрунтованим буде висновок і про те, що впровадження в освітній процес при підготовці фахівців за напрямом «Право» сучасних освітніх технологій та засобів навчання виступає також умовою якості освітньої діяльності відповідного навчального закладу.

До напрямів забезпечення впровадження в освітній процес підготовки фахівців у галузі «Право» сучасних освітніх технологій та засобів навчання слід віднести такі: навчання студентів (курсантів) на високому рівні користуватися комп'ютерною технікою, а також супутнім обладнанням (зокрема копіювальною технікою), засобами зв'язку та цифрового зображення; використання сучасних освітніх технологій, орієнтованих на розвиток особистості, активізацію її пізнавальної діяльності, здатність самостійно вирішувати проблемні ситуації, здатність користуватися технологіями саморозвитку тощо; забезпечення впровадження у навчальний процес сучасного програмного забезпечення – від звичайних офісних програм до спеціалізованих програм, у тому числі навичок доступу та користування базами даних та відомчими інформаційними ресурсами у режимі он-лайн; широке використання мультимедійних засобів навчання (телевізорів, проекторів, комп'ютерних тренажерів, цифрових фото- і відеокамер, мультимедійних дощок тощо); використання інтерактивних методів та форм навчання на базі відповідного програмного забезпечення із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки; розширення використання можливостей дистанційного навчання; обов'язкове супроводження процесу навчання застосуванням відповідного дидактичного

матеріалу; включення до тематики навчальних дисциплін тем, які передбачають опрацювання навичок самостійного пошуку, користування та обміну інформацією;

При цьому використання відповідних освітніх технологій та засобів навчання має носити комплексний, системний характер і здійснюватися на постійній основі. Саме за такого підходу до впровадження у процес підготовки фахівців за напрямом «Право» сучасних освітніх технологій та засобів навчання можна забезпечити не тільки якості освітньої діяльності навчального закладу, але й здобуття особою якісної освіти та оволодіння достатньою професійною компетентністю, що відповідає тим вимогам, які ставляться до сучасного юриста в умовах формування в Україні інформаційного суспільства.